

ZAKLADANIE ZBOROV

Téma 10

AKÉ MIESTO V CELKOVEJ MISII CIRKVI MÁ ZAKLADANIE NOVÝCH ZBOROV?

Prehľad:

V tejto téme preskúmate miesto zakladania zborov v celkovej misii cirkvi. Budete pracovať na misijnej stratégii, ktorá síce neignoruje ďalšie rovnako dôležité aspekty misie cirkvi, ale zakladanie zborov stavia do centra svojej vízie, plánovania a programu. Taktiež budete vyzvaní k tomu, aby ste preskúmali svoje priority a záväzky a zvážili, či môžete a či by ste sa mali podieľať na zakladaní zborov.

Ciele:

Pomôcť zborovým vedúcim:

- Preskúmať, prečo by zakladanie zborov malo byť jedným z hlavných zameraní misie cirkvi.
- Zvážiť, ako sa môže zakladanie zborov stať súčasťou misijnej stratégie ich zboru.
- Podniknúť prvé kroky k vytvoreniu stratégie pre zakladanie zborov.

Možné výsledky:

Zboroví vedúci:

- Budú vedieť vysvetliť, prečo by zakladanie zborov malo byť jedným z hlavných zameraní misie cirkvi.
- Zahrnú zakladanie zborov do misijnej stratégie ich zboru (tam, kde je to potrebné).
- Spíšu prvý návrh stratégie, ktorá bude zahŕňať zakladanie zborov ako hlavnú časť misie ich zboru.
- Zhodnotia svoju pripravenosť podieľať sa na projekte založenia nového zboru.

• KROK 1: POCHOPENIE TÉMY

Na ktoré hlavné otázky sa treba zamerať?

Hlavné prvky témy

Čo by malo byť hlavným cieľom misijného snaženia cirkvi? Existuje niečo, čo by sa dalo nazvať ako hlavný zámer misie? Zakladanie nových zborov sa dá dobre obhájiť ako tento hlavný zámer. Ako sme videli v Téme 3, Boží plán pre svet zahŕňa vytvorenie nového národa, nie len nových jednotlivcov. To znamená nové zbory, ktoré sa samé stanú základom pre ďalšiu misiu.

Ak toto platí, zbory potrebujú zväziť dôsledky pre ich vlastnú misijnú stratégiu. (Tejto témy sme sa dotkli v Téme 5, teraz je čas zaoberať sa ňou hlbšie). Mnohí kresťania sa cítia ohrození predstavou, že by mali opustiť svoju zónu pohodlia a začať od znova v novom a menšom zbore. Radšej by to nechali na misionárov. Avšak na mnohých miestach si kresťania viac a viac uvedomujú, že miestne zbory môžu a mali by prevziať iniciatívu v rozširovaní cirkvi tým, že sa budú množiť: vytvárať „dcérske zbory,“ aby poslúžili na nových miestach, alebo tým, že budú vysielat' tímy, ktoré pripravujú základy, na ktorých môže zbor stavať. Je toto niečo, s čím vy aj váš zbor spájate všetky svoje úvahy?

Výroky

(Výroky sú vyjadrenia, ktoré vás majú pomôcť uvažovať o tejto téme. Môžu a nemusia odrážať biblickú múdrosť.)

„Úloha cirkvi je dvojaká: šíriť kresťanstvo svetom a dbať o to, aby kresťanstvo, ktoré šíri, bolo to čisté novozmluvné.“

-A. W. Tozer, *Of God and Men*

„Cieľom evanjelizácie je... získavanie učeníkov a ďalej formovanie týchto učeníkov do živých buniek Kristovho tela, čo je nový prejav spoločenstva Božieho ľudu.“

-Howard Snyder, *Church-Centered Evangelism*

„Vysloveným zámerom evanjelizátorov a apoštolov v apoštolskej dobe bolo vidieť neustále narastajúci počet miestnych zborov po celom známom svete.“

-Samuel Faircloth, *Church Planting for Reproduction*

„My [kresťania] sme novou skupinou, ale už sme stihli preniknúť do všetkých oblastí života ríše – do metropoly, na ostrovy, dediny, mestá, trhoviská...“

-Tertullianus, *Apology*, neskoré 2. storočie n.l.

„Málo, ak vôbec nejaké veľké zbory [prvého storočia] boli naozaj založené apoštolmi. Nie je nič význačnejšie ako anonymita týchto raných misionárov.“

-Stephen Neill, *A History of Christian Missions*

Príklady zo života

Hugo

Keď kazatelia a iní pracovníci zamierili ku káve a sušienkam, Huga opäť premkol známy pocit sklamaní. Bolo dobre znova vidieť svojich známych, ale v takejto situácii už bol pričasto. Už desať rokov pracoval s kresťanskou organizáciou, ktorá sa zameriavala na organizovanie celomestských evanjelizačných podujatí. Za celý ten čas Hugo nikdy verejne nevystupoval, on a jeho kolegovia tvorili tím, ktorý mal na starosti prípravu a nasledovnú prácu po evanjelizácii. Prípravné práce mal najradšej. Niekedy prišli na miesto až šesť mesiacov pred plánovaným stretnutím, pracovali so zborní a pastormi, pripravovali poradcov a starali sa o milión detailov ktoré prispievali k úspešnému podujatiu. Všetko toto miloval. K rozčarovaniu ho zakaždým privádzala následná práca po akcii. Napriek všetkej snahe a dobrým úmyslom štatistiky ukazovali, že vo všeobecnosti platilo, že preukázateľný dopad, ktorý podujatia mali na mesto len tri mesiace po svojom skončení, bol zanedbateľný. Bolo skôr výnimkou než pravidlom, že by vďaka následnej práci vznikli skupinky zaoberajúce sa štúdiom Biblie. Za desať rokov nevznikli žiadne nové zbory a dokonca nenarástol ani počet členov existujúcich zborov. Vlastne často najprv klesol, keďže vyhorení pracovníci si potrebovali niekoľko týždňov oddýchnuť od totálneho vyčerpania. Všetko nasvedčovalo tomu, že takto to bude aj v tomto meste. Popri všetkých klišé, ľudia, ktorí sa zúčastnili dnešného stretnutia, nevedeli poukázať na žiadne konkrétne výsledky z podujatia konajúceho sa pred štyrmi mesiacmi. Pri balení kufrika Hugo zápasil s dotieravou myšlienkou – ktorá mu v posledných rokoch bola takisto dobre známa – že jeho chápanie evanjelizácie je príliš obmedzené. Stačilo, že sa tisícky ľudí obrátili (aspoň na papieri), ak cirkev nerástla a nerozširovala sa? „Nuž“, pomyslel si Hugo, „teraz sa tým nemôžem zaoberať.“ Zaklapol kufriček, niekde zo zákutí svojej unavenej duše vyčaroval úsmev a zamieril k stolíkom s občerstvením.

Sandra

Sandru zachvátila hrôza, keď začula prichádzať auto svojho manžela. Práve sa vrátil so stretnutia s Filipom, kazateľom, ktorý mal na starosti zakladanie nového zboru. Sandra sa snažila Daniela podporovať, ale nezdieľala jeho nadšenie pre krok, nad ktorým uvažoval. Do zboru Križovatka chodili len päť rokov, a aj to len polovičato. Ale keď ich päťročná dcéra prišla jedného dňa zo školy a odrecitovala niekoľko „vybraných slov“, ktoré sa tam naučila, razom boli vytrhnutí zo svojej pasivity. Dokonca i Daniel priznal, že potrebujú viac zborového života. Dostali viac, ako očakávali. Križovatka rozptýlila všetky ich predsudky a výhovorky. Nešlo ani tak o kázne ako skôr o úprimnosť a transparentnosť ľudí. Sami boli prekvapení, že už po prvom roku boli „znovuzrozenými.“ To, o čom na vysokej žartovali, sa naozaj stalo. Postupne sa z nedeľných konzumentov zmenili na aktívnych členov, ktorí pomáhali s programom pre deti a slúžili zahraničným študentom v okolí. Daniel dokonca priviedol dvoch svojich kamarátov z basketbalu ku Kristovi. Pred dvoma rokmi sa dali pokrstiť a Sandre sa zdalo, že to obdobie bolo najlepšie v celom jej živote.

V poslednej dobe však vedenie zboru oslovilo dvadsať rodín, aby sa dobrovoľne rozhodli opustiť Križovatku a založiť nový zbor pod Filipovým vedením niekoľko kilometrov ďalej. Najprv sa mali stretávať v spoločenskej budove a udržiavať silný kontakt s „materským zborom,“ ale cieľom mala byť samostatnosť. Daniel sa pre to okamžite nadchol, spoločenská budova bola od ich domu vzdialená len niekoľko ulíc. Ale Sandra nedokázala myslieť na nič iné, len na to, ako veľmi jej deti milovali Križovatku a ako ona milovala ženy z jej skupinky. Nebola stavaná na to, aby bola misio-

nárkou. Dobre si pamätala na triašku, ktorá sa jej zmocnila, keď Filip nedávno v kázni naznačil, že všetci kresťania sú misionármi. A teraz mal stretnutie s Danielom, aby ho vyzval k definitívnemu záväzku.

Sandra počula, ako Daniel otvára garážové dvere a kričí: „Ahoj, láska, hádaj čo?“ Pripravila sa na vlnu nadšenia, o ktorej vedela, že sa na ňu valí. „Drahý Bože,“ modlila sa, „prosím, zmeň Danielovo zmýšľanie alebo nejako zariad', aby som aj ja toto chcela.“

Teraz, keď ste sa pozreli na *Hlavné prvky témy, Výroky a Príklady zo života*, ktoré sú tie hlavné otázky, ktorým sa je potrebné venovať, aby ste pochopili túto tému?

KROK 3: NAHLIADNUTIE DO INÝCH ZDROJOV **Čo sa môžeme naučiť' od iných autorov?**

„Jadro kresťanskej misie,“ David J. Hesselgrave.

Úryvok z 1. kapitoly knihy *Planting Churches Cross-Culturally: A Guide for Home and Foreign Missions*, strany 20-30. Copyright © 1980. V origináli použité z dovolením Baker Book House, Grand Rapids, MI. Všetky práva vyhradené.

„Stratégie pre zakladanie zborov,“ Daniel Sanchez.

Úryvok z 28. kapitoly knihy *Missiology: An Introduction to the Foundations, History and Strategies for World Missions*, ed. John Mark Terry, Ebbie Smith a Justice Anderson, strany 470-476 a 482. Copyright © 1998. V origináli použité s dovolením Broadman & Holman Publishers, Nashville, TN. Všetky práva vyhradené.

Jadro kresťanskej misie

David J. Hesselgrave

...Hlavnou misiou cirkvi a teda i zborov je zvestovať Kristovo evanjelium a zhromažďovať veriacich do miestnych zborov, kde môžu byť budovaní vo viere a byť efektívni v službe a tak zakladať nové zhromaždenie po celo svete. Samozrejme, že existuje mnoho ďalších dôležitých úloh, ktoré majú kresťanskí veriaci vykonávať ako jednotlivci i spoločne. Ale len málo z týchto zámerov sa podarí uskutočniť, pokiaľ sa veriaci nebudú pripájať k miestnym zborom, pokiaľ sa nové miestne zbory nebudú pridávať do cirkvi všeobecnej, a pokiaľ existujúce zbory nebudú rásť v plnosti Toho, ktorý je ich Hlavou.

Boží plán pre cirkev

O cirkvi a jej misii bolo toho napísané nesmierne množstvo.¹ Záznam v Biblii ukazuje, že Boha neprekvapilo, keď Adam zhrešil. Mal dopredu pripravený plán, ktorý umožňoval ľuďom zmierenie a obnovenie spoločenstva s Bohom. Ako nerozlučnú časť tohto plánu si Boh vybral Abraháma a jeho potomkov, aby cez nich mohol požehnať svet (Genezis 12:1-3). Oni v istom zmysle slova zlyhali, ale ten plán nie. Ani neprestajné židovské malomeštiactvo, ani ich definitívne odmietnutie Mesiáša nemohli prekaziť Boží zámer. Naopak, „pre ich poklesok prišla spása pre pohanov“ (Rimanom 11:11b). Veriaci spomedzi pohanov „sú skrze evanjelium spoludedičmi, spoluúdmi a spoluúčastníkmi prisľúbenia v Ježišovi Kristovi“ (Efezanom 3:6). A toto bolo „podľa odvekého ustanovenia [doslova zámeru pre veky]“ (Efezanom 3:11). Ako Pavol veľmi jasne ukazuje, súčasné „nastavenie,“ pri ktorom sa Židia i pohania stávajú údmi du-

chovného tela vierou v Krista neznamená, že sľuby Izraelu ako národu boli zrušené. Určite nie. „Slepota ich očí“ a „zatvrdenosť ich srdc“ sú len čiastočné a dočasné, pokiaľ „nevojde plný počet pohanov.“ Vtedy „bude celý Izrael spasený“ (Rimanom 11:25-26). Na Izrael ešte dôjde!

Súčasný vek je však v histórii jedinečný. Oprávnené sa dá nazvať „vekom cirkvi.“ Keď náš Pán slúžil na zemi, prorokoval, že „postaví svoju cirkev a pekelné brány ju nepremôžu (Matúš 16:18). Keď zomrel na kríži, zaopatril cirkev, dávajúc samého seba v smrti, aby sa cirkev mohla zrodiť a rásť (Efezanom 5:25). Teraz, keď je v nebi, posväcuje alebo „povoláva“ cirkev a pripravuje ju na jej poslednú prezentáciu (Efezanom 5:26-27). Keď znovu príde, príde po cirkev, aby ju oslávil v prítomnosti Otca (1 Tesaloničanom 4:13-18; Zjavenie 4-6).

Vzťah cirkvi a Krista opisujú zmysluplné metafory. Je to jeho stavba – „vybudovaná na základe apoštolov a prorokov, pričom uholným kameňom je Ježiš Kristus (Efezanom 2: 19-21). Je to jeho duchovné telo – „plnosťou toho, ktorý naplňa všetko vo všetkom (Efezanom 1:23, pozri tiež 1 Korinťanom 12:12-13). Je jeho nevestou – predmetom jeho lásky a starostlivosti (Efezanom 5:25-33).

Cirkev teda nie je dodatočná myšlienka v Božej mysli. V minulej večnosti ju zamýšľal a zaopatril ju smrťou a vzkriesením svojho Syna (Efezanom 1:19-23). A Syn pripravil jej vznik a rozvoj pomocou pokynov pre svojich nasledovníkov ohľadom misie a zmocnil ich svojím Duchom (Skutky 1:4-8). Cirkev a zbory nemajú lepšieho priateľa ako svojho Pána! Ak majú kresťania milovať, čo miluje ich Pán, musia milovať cirkev – a zbory! Pri definitívnej analýze sa ukazuje, že kristológia úzko súvisí s ekleziológiou (náuka o Kristovi a náuka o cirkvi, pozn. prekl.). Ak

¹ Pozri, napr. Johannes Blauw, *the Missionary Nature of the Church* (New York: McGraw-Hill, 1962) a Gary F. Vicedom, *The Mission of God* (St. Louis: Concordia Publishing House, 1965).

skúmame vieru človeka, mali by sme sa pýtať na to, čo si myslí o Kristovi a o jeho cirkvi!

Veľké poverenie

Ak ešte stále existujú pochybnosti o ústrednej úlohe, ku ktorej Kristus povoláva svoj ľud, rozptýli ju náhľad do posledného Kristovho príkazu a následnej poslušnosti tomuto príkazu zo strany raných veriacich. Nie že by Veľké poverenie bolo prehliadané! Zrejme žiaden oddiel z Biblie nie je tak často používaný k vyzývaniu kresťanov k oddanosti ich primárnej úlohe ako Matúš 28:16-20. Avšak tí, ktorí takto vyzývajú, často nevenujú výkladu tohto oddielu a jeho porovnaniu s paralelnými oddielmi dosť času. Následkom toho sa podstata a spôsob misie strácajú medzi výzvami k jej konaniu!

Je dôležité pamätať na to, že ten, ktorý na vrchu hovorí, je vzkriesený Kristus, ktorému bola daná všetka moc (*exousia*). (Duch Svätý poskytne túto moc alebo silu [*dynamis*] na plnenie tohto príkazu [Skutky 1:7-8].) Toto poverenie je jasne spojené s Kristovou mocou slovom *teda*. Môže to znamenať dve veci: (1) za týmto príkazom stojí všetka moc a (2) všetka moc patrí Kristovi, takže tí, ktorí ho idú plniť, môžu mať túto istotu. Obidve sú pravdivé. Hoci sa v tomto prípade zvyčajne predpokladá ten prvý význam, nemali by sme prehliadať ani ten druhý.

Slovo, ktoré je preložené ako „choďte“ je v origináli prídavným a nie v príkazovom spôsobe. Pravdepodobne by sa malo prekladať ako „idúc“ alebo „prítom, ako idete.“ Ale nemali by sme zmenšiť dôraz tohto slova. Rovnaké slovné spojenie sa nachádza v Skutkoch 16:9: „Prejdi a [alebo, prejdúc/prechádzajúc] pomôž nám.“ Je očividné, že ak Pavol „neprejde“, nemôže „pomôcť“! A ak my „nejdeme“, nemôžeme splniť našu misiu. Na druhej strane, dôraz neleží na samotnej skutočnosti idenia, ale na jej príčine.

„Získavajte učeníkov“ je jediný príkaz vyjadrený vo Veľkom poverení. Získavať obrátených a veriacich k tomu iste patrí. Ale viera a učeníctvo sa nedá rozpojiť. Je potrebná poslušnosť, nie len toho, kto správu prináša, ale i toho, kto ju počúva, robí pokánie a verí v evanjelium. „Obrátení“ a „veriaci,“ ako sa všeobecne predpokladá, si môžu robiť „svoje vlastné veci.“ Ale „učeníci“ musia očividne konať vôľu svojho Majstra.

„Vo všetkých národoch“ sa vzťahuje na pohanov, ktorí, ako sme videli, sa pripájajú do cirkvi na rovnakom základe ako Židia. Predtým Pán vyslal svojich učeníkov za „ovcami, ktoré sa stratili z domu Izraela“ (Matúš 10:6). Pohanovia sem nepatrili. Prečo? Pretože Boh stále zaobchádzal s Izraelom ako s národom. Kristus ešte nebol odmietnutý a ukrižovaný. Všetko ešte nebolo pripravené. Ale po ukrižovaní a vzkriesení mohlo evanjelium prísť aj k pohanom.

„Krstite ich v meno“ sa vzťahuje na spôsob alebo prostriedok, ktorými sa učeníci získavajú. V origináli je „krstite“ prídavné, ktoré preberá silu príkazovacieho spôsobu od hlavného slova. Obrátení majú byť krstení *do* [eis] mena Otca, Syna a Ducha Svätého. To naznačuje, že prechádzajú do vlastníctva trojjediného Boha.

„Naučte ich zachovávať všetko“ je konštrukcia paralelná k tej predošlej. Učeníci sa získavajú procesom krstenia aj učenia. A čo sa majú učiť? Všetko, čo Kristus prikázal. Človek žije z „každého slova, ktoré vychádza z Božích úst“ (Matúš 4:4).

„A hľa, ja som s vami po všetky dni...“ Nikto nie je poslaný ani nejde sám. Samotný Kristus sprevádza svojich služobníkov po kraj zeme až do konca sveta.

Hoci najkompletnejšia a najčastejšie citovaná formulácia Veľkého poverenia sa nachádza v Matúš 28, nemali by sme prehliadať paralelné oddiely. Slúžia na vyzdvihnutie jeho ústredných motívov (viď Obrázok 1).

Obrázok 1

DOPLŇUJÚCE SA FORMULÁCIE VEĽKÉHO POVERENIA*

Formulácie	Moc	Vystrojenie	Oblasť	Zvest'	Činnosti
1. Matúš 28:19-20	Moc je daná Kristovi („všetka moc na nebi i na zemi)	Kristus je s nami do konca sveta	Národy (pohania)	Všetko, čo Kristus prikázal	Získavať učeníkov idúc, krstiac a vyučujúc
2. Marek 16:15			Celý svet („všetko stvorenie“)	Evanjelium	Ísť a kázať (ohlasovať)
3. Lukáš 24: 46-49	V jeho (Kristovom) mene	Otcov sľub...moc	Všetky národy počnúc od Jeruzalema	Pokánie na odpustenie hriechov	Kázať (ohlasovať) a svedčiť
4. Ján 20:21	Poslaní Kristom ako bol on poslaný Otcom				
5. Skutky 1:8		Moc Svätého Ducha	Jeruzalem, celé Judsko, Samária, až do najvzdialenejších častí zeme	Kristus	Svedčiť

* Z David J. Hesselgrave, *Communicating Christ Cross-Culturally* (Grand Rapids: Zondervan, 1978), str. 54.

Porovnanie týchto rôznych formulácií Veľkého poverenia jasne ukazuje, že nie sú ani zbytočné, ani protichodné. Navzájom sa doplňujú. V snahe o odôvodnenie spoločenského porozumenia kresťanskej misie niektorí vykladači dospeli k záveru, že jánovské výroky majú prednosť pred synoptickými výrokmi. Títo vykladači tvrdia, že náš Pán používa slovné spojenie „ako mňa poslal Otec“ ukazujúc, že našim poverením je pokračovať v službe, ktorú on začal vo svete. Pravdaže, v istom zmysle máme pokračovať v jeho službe. Ale títo vykladači rýchlo prechádzajú k oddielu v Lukáš 7:19-23, kde Ján Krstiteľ posielal svojich učeníkov za Ježišom, aby sa ho opýtali, či on je ten, ktorý mal prísť (t.j. Mesiáš). Ježišova odpoveď bola stručná a jasná: „Choďte, oznámte Jánovi: Slepí vidia, chromí chodia, malomocní sa očisťujú, hluchí počujú, mŕtvi vstávajú z mŕtvych a chudobným sa hlása evanjelium.“ Títo vykladači tvrdia, že toto je práca, v ktorej máme pokračovať. A tak odsúvajú ostatné formulácie Veľkého poverenia na druhú koľaj, stavajú do jadra

našej misie službu uzdravovania, sociálnej pomoci a zápasu o spravodlivosť.

Veriaci sú bez diskusie stvorení v Kristovi na dobré skutky (Efezanom 2:10) a „majú robiť dobre všetkým, ale najmä členom rodiny veriacich“ (Galatanom 6:10). A ak je niekto ochotný tvrdiť, že všetky veci, ktoré Boh veriacim prikazuje, tvoria ich misiu, v istom zmysle môžeme súhlasiť. Ale povedať, že dobré skutky patria ku *Veľkému* povereniu, k *jadru* našej misie, alebo že jánovská formulácia nahrádza synoptické verzie, znamená ísť proti zdravej exegéze a jasnému zmýšľaniu. Nedá sa to oprieť ani o gramatiku, ani o kontext Ján 20. Navyše, v Lukáš 7 Ježiš jasne dokazuje svoje mesiášstvo odkazmi na tú zázračnú službu, ktorú Ján, znalý starozákonných proroctiev, očakával. Ten oddiel sám o sebe neobsahuje mandát od Boha na pokračovanie v konaní zázrakov alebo na snahy opakovať ich čo najvernejšie použitím medicínskych alebo sociálnych a politických aktivít.

Jánovská formulácia Veľkého poverenia proste nemení smerovanie verzií v synoptických záznamoch evanjelia. Naopak, vyzdvihuje moc stojacu za našou misiou získavať učeníkov z národov kázaním, krsténím a vyučovaním. Dovoľiť akémukoľvek chápaniu misie zatemniť zodpovednosť za hlásanie, vykonávanie sviatostí a vyučovanie znamená roztriešť jadro kresťanskej misie. Nahradiť aktivity, výslovne určené našim Pánom, inými, je pokusom o transplantáciu srdca, ktoré bude skôr či neskôr organizmom odmietnuté.

Letnice

Rozhodujúcou udalosťou pre šírenie kresťanstva boli Letnice. Ťažko by sa dalo obhájiť tvrdenie, že raní kresťania boli nadchnutí pre nasledovanie Veľkého poverenia tým, že si navzájom pripomínali jeho ustanovenie a dôležitosť. Namiesto toho Duch Svätý zostúpil na tých raných veriacich a premenil ich na svedkov, tak, ako Pán sľúbil. Podľa Skutkov 1:8 im povedal, že keď na nich zostúpi Duch Svätý, (1) dostanú potrebnú moc alebo silu, (2) stanú sa svedkami alebo dosvedčovateľmi Krista, ktorého videli a počuli a v ktorého uverili a (3) pôjdu do Jeruzalema, Judska, Samárie a do posledných končín zeme. Po príchode Ducha Svätého na základe svojich skúsenosti zistili, že Duch Svätý je i Duch *misijný*. On naplnil Poverenie v nich a prostredníctvom nich.²

A aké to malo dôsledky? Lukáš nás informuje, že po Letniciach „Pán deň čo deň pridával k ich spoločenstvu tých, ktorých povolával na spásu! (Skutky 2:47). Hovorí nám, že keď sa jeruzalemskí učeníci rozprchli pre prenasledovanie, „rozišli sa po okolí a hlásali slovo evanjelia (Skutky 8:4). Po prenasledovaní „cirkev mala pokoj v celom Judsku, Galilei a Samárii. Vnútorne i navonok rástla, žila v bázni pred Pánom a povzbudzovaná Svätým Duchom vzrastala počtom“ (Skutky 9:31).

V Antiochii „ich veľa uverilo a pridalo sa k Pánovi“ (Skutky 11:21).

Lukáš znovu zaznamenáva, že keď Pavol a Silas prechádzali cez Sýriu a Cilíciu a upevňovali zbory, ktoré predtým založili, tie zbory sa „upevňovali vo viere a ich počet deň čo deň rástol“ (Skutky 16:5). Francis Schaeffer to zhrnul jednoznačnými slovami: „v antiochijskej cirkvi... Bolo tam teda fungujúce miestne spoločenstvo, ktoré sa volalo ‘cirkev.’ Od tohto momentu Nová zmluva jasne ukazuje, že zbory vznikali všade, kde sa ľudia stávali kresťanmi.“³

PAVOL A POSLANIE CIRKVI

Muž, ktorý mal špeciálnu zodpovednosť za prinášanie evanjelia pohanom a na ktorého misijnú službu sa Nová zmluva zameriava, je apoštol Pavol. Jeho služba má preto špeciálnu dôležitosť pre naše chápanie misie.

Roland Allen, so svojimi skúsenosťami pravého misijného predstaviteľa, vytrénovaného na základe Pavlovej služby, s cieľom ozrejmiť misiu, vyhlásil:

Za niečo málo ako desať rokov sv. Pavol založil cirkev v štyroch provinciách Ríše: Galácii, Macedónii, Acháji a Ázii. Pred rokom 57 n.l. sv. Pavol mohol vyhlásiť, že jeho práca tam bola hotová a mohol plánovať rozsiahle výpravy na Ďaleký západ bez obáv o zánik zborov, ktoré založil, v jeho neprítomnosti pre jeho chýbajúcu podporu a vedenie.

Práca tohto apoštola počas týchto desiatich rokov sa dá vnímať ako celok. Nech sa mu dostalo akejkoľvek pomoci od kázania iných, bez pochyb platí, že zakladanie zborov v týchto provinciách bola naozaj jeho práca. Na stránkach Novej zmluvy je to on a len on, kto vystupuje ako ich zakladateľ. A práca, ktorú robil, bola naozaj dokonče-

² Harry R. Boer, *Pentecost and Missions* (Grand Rapids: Eerdmans, 1961).

³ Francis Schaeffer, *The Church at the End of the Twentieth Century* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1970), str. 60.

nou prácou. Čo sa týka zakladania zborov, je úplne zrejmé, že autor Skutkov chce predstaviť prácu sv. Pavla ako dokončenú. Zbory boli naozaj založené. Bez ohľadu na akékoľvek nešťastia, ktoré ich postihli, bez ohľadu na akékoľvek zlyhania či skazu, príčinou týchto zlyhaní nebola nedostatočnosť alebo nedostatok a neúplnosť Pavlovho vyučovania a organizácie. Keď od nich odišiel, odišiel, pretože jeho práca bola úplne dokončená.⁴

A prečo bol Pavol taký úspešný? Samozrejme, je na to veľa dôvodov. Ale jedným z dôležitých dôvodov je to, že Pavol považoval kázanie evanjelia a zakladanie zborov za svoju prvoradú úlohu. Biblický záznam neumožňuje domnievať sa, že Pavol alebo členovia jeho tímu sa vlastne zaoberali zvyšovaním životnej úrovne, zlepšovaním spoločenských podmienok, odovzdávaním sekulárnych poznatkov, vykonávaním medicínskych úkonov alebo rozdeľovaním prostriedkov zo skôr založených zborov. Bez pochyb táto príslušnosť ku Kristovi zo strany obrátených v týchto zboroch zahŕňala niektoré z týchto dôsledkov ako vedľajšie produkty – dokonca až po zaslanie potrebnej pomoci *naspäť* do jeruzalemského zboru (niečo ako spätný chod). Je zjavné, že misionárom záležalo na spoločenských vzťahoch a myšliach a telách ľudí rovnako ako na ich dušiach. *Ale Pavlova prvoradá misia bola dokonaná, keď sa kázalo evanjelium, keď sa obracali ľudia a keď sa zakladali zbory.* Poslušnosť Veľkému povereniu milovať svojich blížnych

bola súčasťou poverenia učiť *všetko*, čo Kristus prikázal. Ale dobré skutky boli *ovocím* – nie *koreňmi* – Pavlovej misie. Takto to formuluje Paul Benjamin:

Teraz je dobré pamätať na Pavlov prístup. Neboli v Korinte chudobní? Neboli v Efeze rasové problémy? Mali všetky deti v Malej Ázii dosť oblečenia? Pavlove listy zhromaždeniam v rôznych mestách dokazujú, že mu veľmi záležalo na chudobných a spoločensky znevýhodnených (Galatánom 2:10). Napomína kresťanov v Korinte, aby nasledovali príklady iných zhromaždení a urobili štedrú zbierku pre kresťanov v Jeruzaleme, ktorých prepadla chudoba (2 Korinťanom 8:9). Ale jeho ucelený postup pri šírení evanjelia lásky a záujem o bratov mal za cieľ zakladanie zhromaždení. Ignorovanie tohto apoštolského prístupu znamená prehliadať samotné jadro metodológie, ktorou sa evanjelium šírilo okolo Stredomoria v prvom storočí. Navyše, je to prehliadanie podstatného spôsobu, ktorým je možné naplniť duchovné a telesné potreby ľudí.⁵

Nečudo, že Pavol bol taký efektívny pri rozmnožovaní veriacich a zborov. Nebol to len nadaný, Duchom vedený muž, ale mal aj jeden výhradný cieľ, ktorý mnohým jeho nasledovníkom unikol. Vložil všetku svoju nesmiernu energiu a nezvyčajné schopnosti do budovania cirkvi Ježiša Krista!

*

⁴ Roland Allen, *Missionary Methods: St. Paul's or Ours?* (Grand Rapids: Eerdmans, 1962), str. 3.

⁵ Paul Benjamin, *The Growing Congregation* (Cincinnati: Standard Publishing, 1972), str. 5-6.

Stratégie pre zakladanie zborov

Daniel Sanchez

Nová zmluva poskytuje kľúčové princípy týkajúce sa zakladania zborov. Napríklad v Skutkoch 11-15 sa detailne popisuje, ako prostredníctvom jedného zboru vznikli ďalšie. Tieto kapitoly taktiež poskytujú návod pre tých, ktorí sú vyslaní zakladať zbory. V týchto kapitolách Nová zmluva ponúka porozumenie princípom a návod, ako ich aplikovať.

Porozumenie princípom

Pri zakladaní silných zborov je nevyhnutné jasné porozumenie princípom, ktoré vyplývajú z biblického učenia a praktických skúseností.

Princíp č.1: Do zakladania nových zhromaždení musia byť zapojené zbory. Tieto oddiely ukazujú, že novozmluvné zbory ustanovili a podporovali zakladateľov zborov. Zbor v Antiochii založili kresťania, ktorí utiekli pred prenasledovaním v Jeruzaleme (Skutky 8:4; 11:19). Pri príchode do Antiochie začali oslovovať ľudí z ich vlastnej kultúrnej skupiny (Skutky 11:19). Za krátky čas tento zbor ale rozšíril svoju víziu na oslovovanie ľudí z iných kultúr. Verš 20 hovorí, že taktiež hovorili evanjelium Grékom.

Vízia tohto zboru sa zmenila ešte viac, keď vedení Duchom Svätým ustanovili misijný tím (Barnabáša a Saula), aby zakladal zbory v iných oblastiach. Barnabáš a Saul spolu rok pracovali v Antiochii. Pre zbor v Antiochii to bola obeť, vzdať sa tohto tímu, ktorý prispieval k rastu zhromaždenia. Bez pochyb mal tento zbor prospech i z finančných príspevkov týchto dvoch pracovníkov. Aby mohli nové zbory začať, existujúce zbory musia byť ochotné podeliť sa o svoje finančné a ľudské zdroje.

Princíp č.2: Dobré si vyberte cieľovú skupinu. Druhý princíp hovorí, že tí, čo zakladajú zbory, by mali dobre vybrať miesto a ľudí, na ktorých sústredia

svoje úsilie. Prvou úlohou Barnabáša a Pavla bolo vybrať si, kam pôjdu. Odborník na misiu Roland Allen tvrdí, že Pavol bol vedený Duchom Svätým k tomu, aby sústredil svoje snaženie na strategické miesta (napr. Efez, Korint), aby ich mohol použiť ako základňu pre šírenie evanjelia.

Navyše, v knihe Skutkov sú dôkazy, že tento tím zakladateľov zborov si uvedomoval prítomnosť rôznych národnostných a sociálnych skupín a existenciu rôznej miery ochoty prijať evanjelium. V knihe Skutkov sa viackrát spomínajú kultúrne skupiny a opisuje sa ich ochota prijať evanjelium.

Misionári, ako mali vo zvyku, začali v židovských synagógach medzi židmi. Avšak v synagógach našli Pavol a Barnabáš rozmanité skupiny ľudí. Jedni z tých, ktorí prejavovali najväčšiu ochotu prijať evanjelium, boli „bohobožní“ pohanovia, ktorých priťahovalo židovské náboženstvo, ale oficiálne sa k nemu nepripojili. Misionári našli taktiež „prozelytov“, pohanov, ktorí boli zahrnutí do židovského náboženstva. Tí, ktorí boli ochotní najmenej, boli tradiční Židia, hoci aj z nich sa obrátilo väčšie množstvo. Vedomie týchto rozdielov v reakciách umožnilo tímu zakladateľov zborov robiť múdre rozhodnutia týkajúce sa strategických miest a skupín, na ktoré chceli zamerať svoje snaženie.

Princíp č.3: Cirkev musí oznamovať jej správu relevantne. Tretí princíp vyzýva zakladateľov zborov, aby podávali správu o spasení spôsobom, ktorý je pre cieľovú skupinu relevantný.

V knihe Skutkov zakladatelia zborov použili veľké množstvo rôznych spôsobov podania evanjelia. Využili osobnú komunikáciu (Skutky 8) a skupinovú komunikáciu (Skutky 13, 17, 19) Tieto snahy obsahovali viacero spôsobov komunikácie: kázanie (Skutky 2), vyučovanie (Skutky 10) a svedectvo (Skutky 26). Ich snaženie taktiež malo nie-

kedy podobu monológu (Skutky 2) a niekedy dialógu (Skutky 17). Venovali pozornosť štýlu komunikácie, ktorým bolo napomínanie (Skutky 13) a apológia a polemika (Skutky 17:19). Pavol a jeho spolupracovníci využili tie spôsoby komunikácie, ktoré najlepšie umožnili podanie evanjelia rôznym kultúrnym a náboženským skupinám (1 Korinťanom 9:19-22).

Princíp č.4: Veriaci by sa mali spájať do zhromaždení. Keďže učeníci Ježiša Krista chápali, že majú úlohu „získavať učeníkov“ a nie „robiť rozhodnutia,“ oddali sa úlohe zhromažďovať nových učeníkov a vyučovať ich. Pavol a jeho spolupracovníci toto robili v mestách, kde bola ochota prijať evanjelium. Napríklad v roku 47 n. l. v Malej Ázii neboli žiadne kresťanské zbory, ale v roku 57 n. l. už bol v každej provincii tej oblasti zbor založený Pavlom a jeho spolupracovníkmi. Oni nie len kázali tú správu, oni zhromažďovali veriacych.

Úloha zhromažďovať veriacych do kresťanských spoločenstiev bola pre Pavla a jeho spolupracovníkov často náročná. Čeliac prenasledovaniu, cítili, že zhromažďovanie učeníkov bolo také dôležité, že sa stretávali v domoch, prenajatých miestach, školách – kde sa len dalo. Založenie zboru nezáviselo od zborovej budovy.

Princíp č.5: Nové zhromaždenia sa potrebujú postupne rozvíjať. Piaty princíp hovorí, že tí, ktorí zakladajú zbory, by mali mať plán rozvoja nových zhromaždení a pracovať na ich zrelosti. Pavol a jeho spolupracovníci nielen zhromažďovali veriacych, ale pomáhali im rásť v ich duchovnom živote:

Keď aj tomuto mestu priniesli evanjelium a získali v ňom značný počet učeníkov, vrátili sa do Lystry, Ikónia a Antiochie. Tam učeníkov posilňovali na duchu a povzbudzovali ich, aby vytrvali vo viere; pripomínali, že do Božieho kráľovstva máme vojsť cez mnohé súženia (Skutky 14:21-22).

Okrem pomoci veriacych pri dozrievaní vo viere, Pavol a jeho kolegovia

pripravili vedúcich a viedli ich k plneniu ich úloh vo zboroch. „A keď v jednotlivých cirkvách ustanovili starších kladením rúk, v modlitbách a pôstoch ich zverili Pánovi, v ktorého uverili“ (Skutky 14:23).

Po preskúmaní zakladania zborov knihe Skutkov je zrejmých päť základných princípov. Tieto princípy sa dajú použiť v akomkoľvek kultúrnom prostredí v každej časti sveta, ale ich aplikácie sa budú líšiť. Preto je dôležité vedieť, ako tieto princípy aplikovať v spoločensko-kultúrnom prostredí, kde žijeme a pracujeme.

Aplikovanie novozmluvných princípov

Najväčšou výzvou pre ľudí dnes je aplikácia biblických princípov v spoločensko-kultúrnom prostredí – proces, ktorý sa niekedy nazýva „kontextualizácia.“ V tejto časti sa budeme zaoberať aplikovaním princípov zakladania zborov v špecifických situáciách v našich komunitách.

Aplikácia princípu 1: zapojenie zborov do zakladania nových zhromaždení. Tak ako zbor v Antiochii, aj dnešné zbory musia byť ochotné prinášať obeť a investovať personál a finančné prostriedky, aby mohli vzniknúť nové zhromaždenia. Vo všeobecnosti sú dva hlavné spôsoby, ktorými nové zbory vznikajú: (1) priekopníctvo a (2) kolonizácia. Pri priekopníctve začína zakladateľ zborov od nuly, väčšinou vzdialený od zborov, ktoré ho podporujú. Pre túto vzdialenosť sa zakladateľ nemôže spoliehať na členov zboru, ktorí by vytvorili jadro nového zhromaždenia alebo by pomáhali pri evanjelizácii. Táto skutočnosť znamená, že zakladateľ zborov potrebuje pre začatie zboru nájsť miestne zdroje. V niektorých prípadoch zakladatelia zborov, väčšinou misionári, pripravujú miestnych vodcov, aby založili nové zhromaždenia.

V prípade kolonizácie máva miestne zhromaždenie väčšiu úlohu pri zakladaní nových zborov. Kolonizácia spočíva v tom, že materský zbor vyšle skupinu ľudí, ktorá sa niekedy nazýva

„jadrom,“ aby sa stali počiatocnými členmi nového zboru. Ak sa tento spôsob má realizovať, zbory potrebujú mať víziu a rozumieť svojej úlohe.

Miestny zbor sa môže zapojiť do zakladania nových zborov získaním vízie zakladať zbory. Zbor môže túto víziu získať prostredníctvom štúdia Biblie a modlitby. Štúdiom Novej zmluvy (obzvlášť knihy Skutkov) môže priviesť zbor k presvedčeniu, že založenie nových zborov je Božia vôľa. Keď zbor v Antiochii vytrvalo študoval Slovo a modlil sa, nadobudol víziu o Božej vôli týkajúcej sa ich misijnej úlohy. Duch Svätý im povedal: „Oddeľte mi Barnabáša a Šavla na dielo, na ktoré som ich povolal“ (Skutky 13:2).

Materský zbor musí mať duchovnú prípravu na zakladanie zborov. Zbor musí dôjsť k presvedčeniu, že Veľké poverenie sa najlepšie naplňuje získaním duší a zakladaním zborov a že Boh pomôže presne toto robiť. Toto presvedčenie by sa malo stať takým silným, že zbor prijme založenie nového zboru za jednu zo svojich najväčších priorít. Kazateľ môže pomôcť zboru pripraviť sa duchovne prostredníctvom kázania, modlitieb a tréningu.

Zbor môže získať pochopenie svojej úlohy materského zboru cez emocionálnu prípravu. Zbor potrebuje byť ochotný prijať zodpovednosť za vznik a vedenie nového zhromaždenia. Materský zbor bude musieť byť ochotný obetovať peniaze a ľudí, aby nový zbor mal to, čo je pre jeho rast potrebné. V niektorých prípadoch bude musieť zbor odložiť na neskôr nákup niektorých vecí, ktoré by boli potrebné, ale nie úplne nevyhnutné, len aby pomohol novému zhromaždeniu. Takáto obeť vyžaduje emočnú i duchovnú prípravu.

Zbor môže nadobudnúť pochopenie svojej úlohy materského zboru cez sociologickú prípravu. Čím viac materský zbor vie o demografickom zložení cieľovej komunity, tým viac bude odhodlaný tam založiť zbor. Čím viac materský zbor rozumie charakteristikám cieľovej komunity, tým viac využije jej zdroje. Tieto vedomosti pomôžu rozlíšiť, aké zhromaždenie je potrebné, aké druhy

programov sú pre potreby danej komunity vhodnejšie a aké evanjelizačné postupy budú pri získavaní ľudí pre Krista najefektívnejšie...

Zbor môže nadobudnúť pochopenie svojej úlohy materského zboru cez metodologickú prípravu. Ďalšou z otázok, ktorá by mala zamestnávať mysle vodcov materského zboru, je: Podľa akého modelu by sme mali toto nové spoločenstvo založiť? Existuje viacero modelov, ktoré sa pri zakladaní nových zborov používajú: (1) materský zbor založí dcérske zhromaždenie, (2) viacero sesterských zborov pracuje spolu na založení nového zboru, (3) zbor založený viacerými kongregáciami, (4) satelitné zbory.

Prvý z týchto modelov – materský zbor/dcérske zhromaždenie – je jedným z najčastejšie používaných spôsobov. Má tú výhodu, že materský zbor preberá zodpovednosť za nové zhromaždenie. Tento model taktiež lepšie zapadá do ekleziológie niektorých denominácií. Materský zbor môže dohliadať na zdravie učenia dcérskeho zboru. Možnou nevýhodou tohto modelu je, že ak materský zbor nevenuje dostatočnú pozornosť novému zhromaždeniu, toto môže trpieť nedostatkom podpory. Ďalšou možnou nevýhodou je, že materský zbor môže ten dcérsky príliš ovládať a tak mu nenechať príležitosť rozvinúť sa na samostatný zbor. Tieto nevýhody sa však dajú prekonať, ak materský zbor plní svoju úlohu s láskou a múdrosťou.

Druhý model využíva viacero materských zborov. Tento model umožňuje viacerým zborom podporovať nové zhromaždenie. Tento model je užitočný tam, kde existuje málo zborov s dostatkom financií na samostatné podporovanie nového zhromaždenia.

Výhodou tohto modelu je, že nové zhromaždenie môže mať dostatok ľudských a finančných prostriedkov. Možnou nevýhodou tohto modelu je, že každý z materských zborov môže čakať, že o nové zhromaždenie sa postarajú iné zbory. Táto nevýhoda sa dá prekonať tak, že jeden materský zbor sa určí

ako hlavný. Ďalšie zbory mu pomôžu postarať sa o nové zhromaždenie.

Tretím modelom je zbor založený viacerými kongregáciami. Tento model sa obzvlášť hodí do multikultúrnych miest. V mnohých krajinách existujú zbory, ktoré majú svoje budovy spoločné s inými, ktoré majú bohoslužby na inom mieste v rovnakej budove a v inom čase a možno aj v inom jazyku. Jednou z výhod tohto modelu je že zbor môže osloviť komunitu, i keď táto pozostáva z rôznych kultúrnych skupín. Ďalšou výhodou je, že pri tomto modeli v mestách, kde ceny za budovy sú príliš vysoké, môžu viaceré zhromaždenia spojiť svoje zdroje pri využívaní rôznych častí budov v rovnaký čas. Napríklad, existujú zhromaždenia, ktoré majú svoju nedeľnú školu zatiaľ čo iné zhromaždenia využívajú hlavnú sálu na bohoslužbu.

Štvrtým modelom je materský zbor/satelitné zhromaždenie. Pri tomto modeli materský zbor má viacero dcérskych zhromaždení v rôznych komunitách. Pracovníci materského zboru sú často priamo zapojení v službe v satelitnom zhromaždení. Tento model má viacero výhod. Jednou je, že dcérske zhromaždenia majú úžitok z podpory a vzoru materského zboru. Ďalšou výhodou je, že tento zbor môže slúžiť me-

dzi rôznymi kultúrnymi a spoločensko-ekonomickými skupinami v meste.

Možnou nevýhodou tohto modelu je, že niektoré takéto zhromaždenia majú potenciál vyvinúť sa na zbory, ale nemajú k tomu príležitosť. Toto sa dá prekonať tak, že materský zbor bude mať flexibilnú metodológiu, ktorá podporuje zhromaždenia, ktoré na to majú, aby sa stali samostatnými zbormi, hneď, keď je to možné. Iné skupiny môžu pre svoje obmedzenia ostať stanicami zboru dlhý čas...

Záver

V tejto kapitole sme rozoberali faktory, ktoré prispievajú k zakladaniu zhromaždení, z ktorých sa stávajú samostatné zbory. Uplatňovanie týchto princípov sa líši od situácie k situácii. Niektorí ľudia môžu používať veľmi tradičné prístupy, zatiaľ čo iní môžu zapojiť inovatívne metódy. Bez ohľadu na metodológiu potrebuje snaha o zakladanie zborov vedenie Duchom Svätým a inšpiráciu vyplývajúcu z presvedčenia, že toto je najefektívnejší spôsob, ako naplniť Veľké poverenie od čias Novej zmluvy.

*

KROK 4: PRÍPRAVA VLASTNEJ ODPOVEDE

Aké sú tvoje prvotné závery?

Duchovné formovanie

- Zakladanie zborov sa zdá byť témou, ktorá nadchne len málo ľudí (napríklad ako Daniela v druhom Príklade zo života) a u mnohých vyvoláva nervozitu a znepokojenie (ako u Sandry v tom istom Príklade zo života). Do ktorej skupiny patríte? Prečo? Pokúste sa identifikovať príčiny vašich vlastných postojov k zakladaniu zborov.

Hlbšie porozumenie

- Zvážte potenciál vášho zboru aby bol materským zborom alebo aby aspoň podporil založenie nového zboru, a urobte niekoľko úvodných pozorovaní o realizovateľnosti založenia zboru vašim zborom.

Zručnejšia služba

- Zapište si, čo by podľa vás mali byť nasledujúce kroky pre váš zbor pri uvažovaní o možnosti, že by zakladanie zborov bolo súčasťou celkovej misijnej stratégie vášho zboru. Buďte pripravený sa o to podeliť s ďalšími účastníkmi kurzu a spolu priniesť konkrétne nápady, o ktoré sa môžete podeliť s vedením zboru.

KROK 5: DISKUSIA O TÉME

Čo sa môžeme naučiť jeden od druhého?

1. Presvedčilo vás toto štúdium, že zakladanie zborov by malo byť v jadre misie cirkvi? Prečo áno alebo prečo nie?
2. Hesselgrave vo svojom článku v Kroku 3 tvrdí, že Veľké poverenie napĺňame iba vtedy, keď sa veriaci zhromažďujú do miestnych zborov. Myslíte si, že má pravdu?
3. Aké dôsledky plynú z Hugovej skúsenosti (pozri prvý Príklad zo života) pre zakladanie zborov?
4. Kto boli prví zakladatelia zborov v novozmluvnej cirkvi? Opíšte ich povolanie a prípravu.
5. Ako na vás osobne pôsobí myšlienka byť osobne zapojený v zakladaní nového zboru?
6. Nesie každý a každý zbor nejakú zodpovednosť za zakladanie zborov? Vysvetlite svoju odpoveď.
7. Nakoľko ochotný a schopný je váš zbor momentálne založiť nový zbor alebo k tomu prispieť? Čo sa v súčasnosti dá urobiť pre priblíženie sa k cieľu vášho zboru, ktorým je množiť sa?

KROK 6: PRAKTICKÉ ČINY POSLUŠNOSTI

Aké dôsledky vyplývajú z tejto témy?

1. Ako diskusia zmenila vaše pôvodné zmýšľanie o tejto téme?
2. Vráťte sa k vašim odpovediam v Kroku 4 a Kroku 6 v Téme 1: Božia vláda. Vnímate, že ste odvtedy urobili pokrok v potvrdzovaní Božej zvrchovanosti vo svojom živote? Prečo?
3. Aké ďalšie kroky ako reakciu na vaše odpovede potrebujete spraviť ako člen tímu vedúcich?
4. Ste ochotný osobne zvážiť, že sa presťahujete, aby ste založili nový zbor? Porozprávajte o svojich strachoch a obavách vášmu mentorovi.
5. Ak ste ochotný podieľať sa na založení zboru alebo prispieť k rozmnožovaniu zborov nejakým iným spôsobom, oznámte to vedeniu vášho zboru a opýtajte sa, čo pre to môžete teraz urobiť.

Tento študijný materiál a jeho kópie poskytuje slovenský vydavateľ užívateľom bezplatne. Jeho vydávanie však má svoje náklady. Pomôžete nám, ak ako vďačný používateľ tejto lekcie svojim príspevkom podporíte prípravu a vydanie ďalších kurzov. Ďakujeme Vám. Podrobnejšie informácie o podpore na: www.cb.sk/index.php/kniznica/zborova-kola

POZNÁMKY